

Секція: Економіка праці та управління персоналом

МАТЮХІНА ВАЛЕРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

студентка напряму підготовки «Економіка підприємства»

ОЛІЙНИК НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

к.т.н., доцент кафедри економіки і підприємництва,

заступник завідувача кафедри з наукової роботи

Херсонський національний технічний університет

м. Херсон, Україна

АНАЛІЗ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Кожна область України має свої особливості економічного стану, де пріоритетними напрямками економіки є розвиток промисловості або сільського господарства. До Південного регіону України станом на 2015 рік входять три області: Миколаївська, Одеська та Херсонська. До 2014 року до складу Південного регіону входила також Автономна Республіка Крим, яка на даний момент є окупованою територією, і тому не розглядається в даному аналізі, бо не впливає на економічний стан Південного регіону у цілому.

Мета дослідження – розглянути вплив різних напрямків господарської діяльності на розвиток та стан трудового потенціалу Південного регіону, зокрема промисловості та сільського господарства.

Фактори, які впливають на формування трудового потенціалу, поділяються на кількісні та якісні. Розглянемо кількісні показники. Економічна активність населення Південного регіону України проаналізована у таблиці 1.

За даними Держкомстату України [3, 4, 5] чисельність економічно активного населення у віці 15-70 років становить: у Миколаївській області

– 551,6 тис. осіб та 558,2 тис. осіб відповідно в 2014 та 2015 роках; у Одеській області – 1081,9 тис. осіб та 1086,3 тис. осіб відповідно в 2014 та 2015 роках; у Херсонській області – 499,8 тис. осіб та 496,6 тис. осіб відповідно в 2014 та 2015 роках.

Таблиця 1

Економічна активність населення у Південному регіоні України

Область	Чисельність економічно активного населення у віці 15-70 років, тис. осіб		Рівень економічної активності, у відсотках до населення віком 15-70 років	
	2014 рік	2015 рік	2014 рік	2015 рік
Миколаївська	551,6	558,2	63,0	64,0
Одеська	1081,9	1086,3	60,8	61,2
Херсонська	499,8	496,6	62,6	62,5

Як видно з таблиці 1, як в 2014, так і в 2015 роках найбільша кількість економічно активного населення переважає в Одеській області. Проте рівень економічної активності населення як в 2014, так і в 2015 роках найбільший у Миколаївській області і становить відповідно 63,0 % та 64,0 %.

Чисельність економічно активного населення у віці 15-70 років та рівень економічної активності в 2015 році порівняно з попереднім 2014 роком по Миколаївській та Одеській областях зросли, а по Херсонській області – зменшилися.

Чисельність населення працездатного віку по Миколаївській області становить 725273 осіб, з них проживають в міських поселеннях – 498537 осіб та в сільській місцевості – 226736 осіб. Чисельність населення працездатного віку по Одеській області – 1484935 осіб, з них проживають в міських поселеннях – 1000810 осіб та в сільській місцевості – 484125 осіб. По Херсонській області чисельність населення працездатного віку складає 662436 осіб, з них проживають в міських поселеннях 405362 осіб та в сільській місцевості 257074 осіб.

Найбільша кількість зареєстрованих безробітних, у 2015 році за даними Держкомстату відстежується у Миколаївській області та становить 19669 осіб, з яких всього втратили роботу 15595 осіб, в тому числі найбільше постраждали працівники сільського, лісового та рибного господарств, їх чисельність скоротилась на 6714 осіб. На другому місці по кількості безробітних знаходиться Одеська область, яка налічує 16998 безробітних осіб, з яких втратили роботу 14551 осіб, з яких також найбільша кількість в області сільського, лісового та рибного господарств, що складає 6709 осіб. На останньому місці розташована Херсонська область, за кількістю безробітних 15100 осіб, з них втратили роботу 11995 осіб, найбільша кількість з яких також мала роботу в області сільського, лісового та рибного господарств. Таким чином, ми бачимо, що у Південному регіоні найбільше скоротилась кількість працівників у сільському господарстві. Але якщо розглядати кількість безробітних у відсотках до активного населення віком від 15-70 років, то перше місце по кількості безробітних займає Херсонська область – 9,9 %, на другому місці Миколаївська область – 9,1 %. Найкращий стан по кількості безробітних у Одеській області – 6,7 %.

При порівнянні рівня безробіття, тобто відношення кількості безробітних до кількості населення працездатного віку по областях Південного регіону отримуємо іншу картину: найбільший рівень безробіття зареєстровано у Миколаївській області (2,7 %), на другому місці – Херсонська область (2,3 %). Одеська область і при цьому порівнянні має найменше безробіття (1,2 %). Наведене порівняння свідчить, що в Південному регіоні тільки Одеська область має вищий рівень трудового потенціалу.

Щодо структури зайнятості по областях, то найбільший попит на робочу силу також має Одеська область – 2478 осіб. Лідирують за кількістю вакансій такі сфери економічної діяльності: державне управління

і оборона, обов'язкове соціальне страхування – 453 особи, промисловість – 394 осіб, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 374 осіб, транспорт, складське господарство, поштова і кур'єрська діяльність – 361 особи, оптова та роздрібна торгівля – 270 осіб. На другому місці – Миколаївська область, попит на робочу силу в якій – 985 осіб. Найбільша кількість вакансій склала у таких сферах економічної діяльності: державне управління і оборона, обов'язкове соціальне страхування – 246 осіб, промисловість – 186 осіб, сільське, лісове та рибне господарства – 119 осіб, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 117 осіб, оптова та роздрібна торгівля – 88 осіб. У Херсонській області, яка розташована на третьому місці, попит на робочу силу склав 554 особи. Найбільша кількість необхідних вакансій у промисловості – 105 осіб, у державному управлінні та обороні і обов'язковому соціальному страхуванні – 103 особи.

Навантаження на одне робоче місце (вакантну посаду) становить: у Миколаївській області – 20 осіб, в Одеській обл. – 7 осіб, у Херсонській обл. – 27 осіб.

Працевлаштування зареєстрованих безробітних впливає на структуру зайнятості та підвищує трудовий потенціал регіону. Станом на 2015 р. найбільша кількість працевлаштованих безробітних зареєстрована в Одеській області – 20283 особи, з них найбільше – у сфері сільського, лісового та рибного господарств – 8827 осіб. У Миколаївській області зареєстровано 18114 осіб працевлаштованих безробітних, з них найбільша кількість також припадає на сільське, лісове та рибне господарства – 7839 осіб.

За статистикою статевовікової структури Південного регіону України в 2015 році найбільшою частиною постійного населення є жінки, більша чисельність з яких припадає на Одеську область та становить 1264780 осіб, з них віком 16-59 років становлять 754792 осіб. У Миколаївській області їхня чисельність зменшується і складає 538169 осіб,

вікова група жінок постійного населення віком 16-59 років склала 373155 осіб. Нижча чисельність населення жінок спостерігається переважно у Херсонській області та складає 572308 осіб, з яких віком 16-59 років – 339460 осіб.

Найбільше населення чоловічої статі налічується у Одеській області та становить 1120602 осіб, в тому числі вікова група 16-59 років складає 730143 осіб. У Миколаївській області постійне населення серед чоловіків становить 538169 осіб. Херсонська область має нижчу ланку населення і складає всього 494136 осіб.

Розглядаючи рівень народжуваності, як один з факторів трудового потенціалу, бачимо, що найбільший його рівень в Південному регіоні спостерігається в Одеській області та становить 29332 особи за рік, в Миколаївській обл. – 12999 осіб та в Херсонській обл. – 12248 осіб.

Трудова міграція та трудова активність також є факторами трудового потенціалу. За даними Державної служби статистики України в 2015 р. міграційний приріст населення Миколаївської області склав +0,7 тис. осіб, в Одеській області +4,6 тис. осіб, а в Херсонській обл. -0,9 тис. осіб.

Одеська область має найбільший приріст населення через міграцію. Цьому сприяє її економічний стан. А саме: найбільша в Південному регіоні заробітна плата, наявність робочих місць, сприятливе географічне розташування. Найгірша ситуація склалась в Херсонській області: одна з найнижчих по Україні заробітна плата, високий стан безробіття сприяють відтоку активного населення та погіршенню економічного стану області та регіону взагалі.

Проведений аналіз трудового потенціалу свідчить, що Одеська область єдина в Південному регіоні, яка має стабільний економічний стан: найменший відсоток безробіття, найбільший відсоток працевлаштування та зайнятості, а також має найбільший приріст населення. Проте Херсонська та Миколаївська області мають проблеми, для вирішення яких

необхідно покращити економічний стан в областях: розвивати сфери економічної діяльності, такі як промисловість, сільське господарство, будівництво й інше для створення робочих місць та підвищення рівня працевлаштування і зайнятості, для зростання рівня заробітної плати, щоб запобігти міграції населення з регіону.

Література:

1. Акулов М.Г. Економіка праці та соціально-трудові відносини Навч. посіб. / М.Г.Акулов, А.В. Драбаніч, Т.В. Євась. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.

2. Тимошенко Г.М. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2015 року. Державна служба статистики України / Г.М. Тимошенко – К.: Консультант, 2015. – 110 с.

3. Сайт Головного управління статистики в Миколаївській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua>.

4. Сайт Головного управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.

5. Сайт Головного управління статистики у Херсонській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ks.ukrstat.gov.ua>.